

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quo argumento ab auaritia deterreat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

quoque hæretici contrarium Christo Pontificem arbitrantur: quia Christus in hac causa iudicare noluisset, Pontifex quibusdam in causis iudicauit. Cum Christo fuerit ratio non iudicandi, Pontifici vero sit. Si enim Christi exempla omnia per omnia sequi necesse est; Vxores ne ducant, nec earum hereditates cerant; id enim Dominus non fecit. Vide & Adrianum Saraniam de diuersis gradibus Ministrorum contra Bezam. Iudicium Christus non reiecit, quia non potuit iudicare. Sed quia noluisset, non enim venerat, ut temporale regnum administraret.

Itaque Caluino rectissime responderi Tossanus Caluinista. [Atqui ad officium Messie pertinere videbatur iudicare in iustitia, & oppressis succurrere, Psal. 72. vt & certum est Euangelicam doctrinam omnibus prescribere officium parentibus erga liberos, fratribus erga fratres. Respon. Id quidem verum esse: nam & Christus constitutus est iudex totius mundi, Act. 17. 31. Illis igitur verbis: quis constituit me iudicem, nō negatur officium Christi, sed ordinatur & distinguitur regnum Christi spirituale à regnis mundi: sceptrum verbi Domini à foro ciuili, tempus examinationis à tempore gloriæ & vltimi iudicii. In illa speciali controuersia inter duos fratres, quæ ab aliis facile componi poterat, noluit occupari Christus, totus intentus in annuntiando regno celorum.

Quapropter noluit inuolare in officium Magistratus ciuilis, nec ob minus necessaria relinquere magis necessaria: quo etiam spectabant verba Christi, supra cap. 9. sine vt mortui sepeliant mortuos suos. Si igitur potuit, cur inde conferre conatur Ecclesiasticos non posse?

VERSUS 15.

Dixitque ad illos, videte & caute ab omni auaritia: quia non in abundantia cuiusquam vita eius est, ex his quæ possidet.

QVÆSTIO I.

Quo argumento ab auaritia deterreat?

Ratrum haud fraterne diuidentium reprehensionem illo versu continere putant. Veritas est, occasione data, omnes de auaritia fugienda adhortatum. Ratio insignis, diuitiis non reddi vitium longiorem: quorsum ergo cum periculo vitæ queruntur? Sensus vero est, vita eius est ex his quæ possidet. Ita quoque Græcè, ἐν τῷ αἰσθητῶν βίῳ in abundare cuiquam, hoc est, quod abundet aliquid cuiquam. Nomina enim sæpè casus verborum admittunt. Hanc ergo rationem ad contemptum diuitiarum inducit. Simile quippiam, sed alia mente dixit Petrus potator. Si mortem auro morari posset, illud quaesitum.

Ὁ γὰρ θανὼν ἐπὶ τῇ
ἀφῆνίᾳ καὶ περὶ τῇ
ἐκασίᾳ φουλάσων
ἔτι ἢ τοῦ θανόντος πέπλοιο
τὸ χρυσίου ἀφῆνί μοι;

Si mori veniens acciperet aliquid & transiret, custodiendo praeservarem: sed si fatum est subeundum, quid me iuuabit aurum?

S. 2. Syrus tantum habet, Neque enim in abundantia diuitiarum est, dōt τῆς εὐλογίας, alii libri habent, πέπλος αἰσθητῶν. Ita libri apud Brugensem. Aug. serm. 196. & Beda omnem auaritiam appellat, non tam numerosas, quam actiones & praxes, quæ ex unico hoc improbilissimo affectu manant.

Adami Conzen in Euang. Tom. II.

S. 3. Beza sic vertit; Neque enim cuiusquam vita, ex iis quæ ipsi suppetunt, in eo sita est, vt redundet. Quod verò diceretur, si pro verbis. ἐν τῷ αἰσθητῶν βίῳ scriptum esset, αἰσθητῶν βίῳ, vt redundet. Theophylactus. ὁ αἰσθητῶν βίῳ τῆς ζωῆς τὸ μέτρον τῷ αἰσθητῶν, non extenditur vita siue cum facultatibus augescens.

Eis ἱερὸν, noster in Deum, Erasmus erga Deum, Beza reiecit, ne occasio sit loquendi de meritis. Atreuerat qui diues est in Deum, aliquid apud Deum repositum habet, vt diues censeatur, quod optime intelligimus, si dicamus bonorum operum esse merita. Euxenius exulare Beza negat satis late patere. Syrus etiam habet ἔθβασημι Ethbassemi, quod est letari, sed, vt dixi, ita solent magna & opipara conuiuia describi.

VERSUS 16.

Dixit autem similitudinem ad illos, dicens. Hominis cuiusdam diuitis vberes fructus ager attulit.

QVÆSTIO I.

Quo similitudo diuitis spectat?

S. 1. Hominem non modo opulentum, sed tutissimo modo locupletem proponit, cui Diues fidei fidens. ἡμεῖς, latifundium seu ager, Syrus ἡμεῖς terram vocat, vberes prouentus tulit. Augustinus de verbis Domini Epist. 19. vocat regionem. alludens ad sui temporis opes. Integras enim regiones possidebant, illi, qui potentes erant. Quantum non miluus oberrat, tantum agri colebant.

S. 2. Impius ille nec principium, nec finem opum agnouit. A Deo esse non meminit, nec vsum earum, ad liberalitatem & virtutem, sed ad delicias. Ideo intra se ait, inconsulte suis rebus prospecturus. Nata sibi ait, Dei nulla mentio, non erat raptor, non iniquus, sed de prouentu suo diues. August. de verbis Apostol. serm. 19. Quando mihi audeo dicere Christianus bonum esse rapere res alienas: quandoquidem non audeo dicere bonum esse tenaciter seruare res suas? Nunquid enim diues ille cui successeras regio, & non inueniebat vbi poneret fructus suos, & se consilium inuenisse gaudebat destruendi veteres apothecas, & construendi nouas ampliores, vt impleter eas, & diceret anime sua: Anima habes multa bona in multum tempus, letare, iucundare, satiare. Nunquid ergo iste diues aliena quærebat? Fructus suos colligere disponebat, vbi poneret, consulebat, non de cuiusquam vicini agris, non limite perturbato, non spoliato paupere, non circumuento simplice, sed tantummodo de suis colligendis cogitabat. Audite quid audierit, qui tenaciter seruabat sua: & hinc intelligite quid expectent qui rapiunt aliena. Cum ergo se prudentissimum consilium inuenisse arbitraretur, de apothecis veteribus angustis deiciendis, & amplioribus nouis adificandis, & de omnibus suis fructibus colligendis & recondendis, non alienis concupiscendis atque rapiendis; ait illi Deus: Stulte, vbi tibi sapiens videris, ibi stulte. Stulte, inquit, hac nocte repetiunt à te animam tuam, hac qua preparasti cuius erunt? Si seruaueris, tua non erunt; si erogaueris, tua erunt. Quid, inquit, reponis, quod relicturus es? Ecce in crepatus est stultus male recondens. Si stultus est qui recondit sua, vos inuenite nomen ei qui tollit aliena. Si sordidus est reconditor suorum, vlcerosus raptor alienorum. Sed non qualis ille vlcerosus, qui iacebat ante ianuam diuitis, & cuius canes lingebant vlcers. Ille enim vlcerosus erat in corpore, non raptor in corde. Vide & Homil. 45. quinquaginta Homiliarū.

S. 4. Horrea ampliora reddit, pauperum immemor.

Vers. 21. Εὐτὶς ἄλλοι codices ἐν αὐτῷ. !

L 2

V. 16. E. 77